

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

39119

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN
İzmir Milletvekili

Sendika kurma ve üye olma hakkı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve uluslararası sözleşmelerle güvence altında olan; demokratik toplum düzeninin vazgeçilmez bir unsurudur. Bununla birlikte; kamu hizmetinin tarafsızlığı, liyakat ve devlet otoritesinin korunması amacıyla belirli sınırlamalara tabidir. Bu sınırlamaların en somut dayanağı 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun 15. maddesidir.

Söz konusu maddenin (c) bendi; müsteşarlar, genel müdürler, daire başkanları, il ve ilçe teşkilatlarının en üst amirleri ile bunların yardımcılarının ve 100'den fazla personelin çalıştığı kurumların amir ve yardımcılarının sendika üyesi olamayacaklarını açıkça hükme bağlamıştır. Bu yasak, kamu gücünü kullanan ve "işveren temsilcisi" sıfatı taşıyan yöneticilerin, sendikal rekabetin tarafı olmasını engellemeyi ve kamu hizmetindeki hiyerarşik düzenin tarafsızlığını korumayı amaçlamaktadır.

Buna karşın, Tarım ve Ormancılık Hizmet Kolu başta olmak üzere birçok kurumda yaşanan süreçler şu ciddi hukuki ve mali sorunları beraberinde getirmektedir. Tarım ve Orman Bakanlığı ile bağlı kuruluşlarında görev yapan İl Müdürleri, Bölge Müdürleri ve yardımcıları gibi 15. madde kapsamında açıkça yasaklı olan birçok yöneticinin, mevzuata aykırı şekilde sendika üyeliklerini sürdürdükleri ve hatta sendikaların karar organlarında görev aldıkları tespit edilmiştir. 08/05/2024 tarihli ve 7547 sayılı Kanun ile yapılan son düzenleme sonrası bu yasaklar güncelliğini korumasına rağmen, birçok kurumda üyeliklerin sonlandırılmasına dair somut bir adım atılmamıştır.

Bunun yanı sıra sendika üyesi olması hukuken mümkün olmayan bu kişilere, üyeliklerine istinaden kamu kaynaklarından "toplu sözleşme ikramiyesi" ödenmektedir. Hak edilmeyen bu ödemeler, hem kamu maliyesine ek bir yük getirmekte hem de mevzuata uygun davranan kamu görevlileri aleyhine haksız bir menfaat ilişkisi yaratmaktadır. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın bu haksız ödemeleri durdurma ve rücu etme yükümlülüğü bulunmaktadır. Devlet Personel Başkanlığı'nın yerleşik görüşlerine göre, sendika üyesi bir personelin yasaklı bir kadroya vekaleten atanması üyeliği sona erdirmese de bu kişilerin vekalet süresince hiçbir sendikal faaliyete katılamayacağı ve sendikalar arasında ayrımcılık yapamayacağı esastır.

Ancak uygulamada, bu kadroları vekaleten yürüten personelin "işveren vekili" sıfatıyla sendikal süreçlere müdahil olduğu ve tarafsızlık ilkesini zedelediği görülmektedir.

Ayrıca sendika üyesi olamayacak kişilerin bu yasaklara aykırı davranması, sadece disiplin hukukunu değil, aynı zamanda Türk Ceza Kanunu ve Borçlar Kanunu kapsamında mali ve cezai sorumlulukları da beraberinde getirmektedir. Bu kişilerin tespit edilmemesi ve gerekli işlemlerin yapılmaması, ilgili bakanlıkların denetim görevini ihmal etmesi anlamına gelmektedir.

Sonuç olarak; Anayasa Mahkemesi kararları ve yürürlükteki mevzuat çerçevesinde, kamu yönetiminde liyakatin tesisi, sendikal özgürlüklerin suistimal edilmemesi ve kamu kaynaklarının usulsüz kullanımının engellenmesi amacıyla bu konudaki tereddütlerin giderilmesi ve yasal yaptırımların uygulanması bir zorunluluktur.

Bu bağlamda;

1. Bakanlığınız bünyesinde ve taşra teşkilatında görev yapan İl Müdürü, İl Müdür Yardımcısı, Bölge Müdürü ve İşletme Müdürü unvanlı personelden kaç tane herhangi bir kamu görevlileri sendikasına üyedir?
2. 4688 sayılı Kanun'un 15. maddesinin (c) bendinde 7547 sayılı Kanun ile yapılan son düzenleme uyarınca, sendika üyesi olması yasaklanan personelin üyeliklerinin iptali için Bakanlığınızca bir çalışma başlatılmış mıdır?
3. Sendika üyesi olması yasaklanan ancak üyeliği devam eden kamu görevlilerine bugüne kadar toplam ne kadar "toplu sözleşme ikramiyesi" ödenmiştir? Bu haksız ödemelerin rücu edilmesi/tahsili planlanmakta mıdır?
4. Sendika üyesi olamayacak kadrolarda bulunmasına rağmen sendika yönetim kurullarında görev alan personel hakkında 657 sayılı Kanun veya Türk Ceza Kanunu uyarınca başlatılmış bir idari veya adli soruşturma bulunmakta mıdır?
5. Vekaleten veya tedviren bu kadrolara atanan personelin, görev süreleri boyunca sendikal faaliyetlere katıldıklarına dair Bakanlığınıza ulaşan bir şikayet bulunmakta mıdır?